

Luka. Vidim, da nemožeš pustiti u miru svoga iskrnjega! *Anton.* Ja neću, Bog sačuvaj, da ikomu dosadjujem! Al, jer se radi o naših stvarih, koje bjehu javno pred svetom rečene i štampane; zato mislim, da mi neće nitko zamjeriti, ako se silim, da vidim, kamo je išla moja kokoš, da iznese jaje.

Luka. Tvoja mi se prisporodba dopada, te evo me zato, da ti odprem košaru, pak da vidimo, jesi li kadar izmed ostalih da izpoznaš jaje, koje je iznesla tvoja kokoš.

Anton. Samo ako mi ga nisu našarili, poznati ću ga ja doisto, vidit ćeš!

Luka. Odrpmo dakle košaru, to jest saborska pisma god. 1871. U njih ćemo naći, da je Sabor rečene godine držao 9 sjednicah, koje sve ukupno trajahu 23 ure i pol, a koštale su zemlju malenkost od 7,259 for. 7 nvč., što pride 303 for. 89 nvč. na svaku uru, u kojoj su govorili naši zastupnici. Već se razumi po sebi, da u tom računju nisu zauzeti troškovi za pripreve nacrtah, za štampu, za kućarinu, za prostirače (tapete) itd. itd.

Anton. Oh, oh!... Dug ti je u mačke rep!

Luka. Nešali se ti mačkom u mačke su oštri nokti! A naš je grb koza, kratka repa i zlatna vjemena, jer je i koza sva od zlata. Nu nemati me tim, nego da vidimo malko, kakvom su koristju pokrajine govorili naši zastupnici god. 1871. I nenapominjajuć dugi i naduti uvodni govor, kojim se je uzvišavala naša *uvjek* sve to *sjajnja autonomija*, da se tobož tim kako pokrivi umnoženje činovnikah, pregledajmo malko V. sjednicu 28. septembra, u kojoj ćemo naći, kako se meni čini, nepotrebno prepirkanje, koje je trajalo do blizu pol sata. Radilo se naime o stalnom uredjenju pokrajinskih stipendijah i podporah za djake. U nacrtu bje rečeno, da se stipendiji imaju davati *ubogim istarskim djakom*. Al tko bi vjerovao? O besjedi *ubogi* govorilo se pol ure! To akoprem štovani zastupnik Dr. Basilisco dobro opazaše, *da tom se besjedom razumiju one obitelji, koja radi svojih odnošajah nisu u stanju, da svoju djecu uzdrže na nauku, — da ubožstvo nije nikakvu sramota, te da ta besjeda najbolje odgovara smislu zakona, ipak govorikanje bje napredovano dok se neizbriše besjeda „ubogi“, kojom se ruke preveć vezahu.*

Anton. Komu su dakle htjeli, da se daju stipendije, je li morda bogatim djakom?

Luka. Htjeli su, da se daju onim, koji su *„vriedni polaj dobivenih oficijoznih izvješćah od dotičnih občinskih zastupstvah,“* s kojimi se zastupstvi treba dobro gledati (esser in buona), ako se želi stipendij dobiti.

Anton. Liepa je forme i ta!

Luka. Al je još ljepša ona, da se je smisao štov. Basilisca, koja je najbolje odgovarala svrbi zakona i koju i ja odobravam, odvrgla, i to da se promieni sa drugom smišlju prostranijeg tumačenja, i tako se izgubi pol ure vremena, što je stojala 154 for. 44 nvč.

Anton. I ta mi se glasba dopada!

Dan počivanja.

Iza tolikih preporukah, koje smo mi ponovili na stotine puta našim težakom, da nelienuju i nestoje bezposlice, nego da ukoriste do cigloga časka svog vremena, pa da rade što ozbiljnije, eda bi kako podignuli i unapriedili zapuštena svoja imanja, činit će se gdjekomu smješno, kad nas čuje, gdje mi njima danas naoblo preporučujemo dan počivanja i obustavljenja svake radnja.

Ali nemoj se nitko tom čediti nego svak sudi naše razloge; pa ako se dalo, tad ih poreci, inače ih poštuj i za nje djeluj.

Taman s toga što mi zelimo, da naši težači puno rade, svjetujemo ih da na vrieme i opočinu. Al na odkud nam potaknuće tomu savjetu, ako je istina da većina naših težakah opočiva i kad treba i kad ne treba? Opočivaju, da, više puta gdje ne treba; ali vjerujte, štioći dragi, da višekrat ne opočivaju, gdje baš treba, ni kako treba. Te mi gledamo, na žalost ljutu, većinu naših kotararah svedjer ka trudne, boležljive, iznemogle i ostarjele još za mladosti, a po tome i kratkovjeke.

Ovi ljudi troše bezumno i bez reda svoje snage, naliki uprav razišniku, koji, kad smeo svoje dobitke, maša se (lati se) ludjak i glav-nice, dok mal po mal i nju opuha. Ali je samo onaj mudar koji nmide kako pristoji zamjenjivati trud i počitak; koji zna radit što više može, a opočivati, ni više ni manje no što mu treba. Vježbanje u radnji dvostruži snagu čovječju, umornost ju kao što i lienost, pripolavlja: a ciena se zdravlja uzmaža taman uzmažanjam mišićnih silah, mudrom štednjom i dobrim redom uporavljenih.

Nego da se sad upitamo, imade li čovjek kakvo sveobće mjerilo, po komu će moći znati, koliko mu je uprav truditi, koliko li počivati, eda trudom nepokrati svoje dane, nego naprotiv baš uzumnoži broj godištah svoje radnje?

Tekako da ima to mjerilo i uprav od samog Stvoritelja najsvčanije rodu ljudskom naznačeno kroz pero njegova zastupnika

i zakonoša Mojsije. „Spomeni se“ — poračaje svakom čovjeku Stvoritelj njegov — „spomeni se da prvetiš dan opočitka. Šest ćeš danah ti raditi sve što ti treba. Sedmi je dan subota, dan opočitka gospodina Boga tvoga. U ovaj nećeš raditi ništa, ni ti ni tvoji sin, ni tvoja najmenica, tvoji vol ni tvoji magarac, nit ijedno tvoje živo, pa ni inaštranae, koji se desi (nahodi) u kući tvojoj, eda tako uzmogae opočinuti tvoji najmanik i najmenica, skupa s tobom. Spomeni se da si i ti bio rob u Misirju, odakle te je izbavio desnicom jakom, mišicom sa uzom Gospod Bg tvoj.“ (Deut. gl. 5. r. 12-15).

Niti se je zanijeuom subote sa nedjeljom za nas promienilo razdjeljenje sedmice, ka što ni zakon počivanja, zakon naime, da čovjeku na stanovite neke rokove treba, iza dugljeg rada, dan opočitka. Ovaj su pak zakon poznavali od starice tja do danas svi narodi širokog svieta, te i opredielili u kakvih bilo njihovih ustavah il obrednikah, taj dan počitka, ponajviše taman sedmi.

I zaista, ako mi sporedimo razdjeljenje vriedna na sedmice i dan počitka, iza drugih šest danah rada, sa snagom čovjeka i životinjah, naći ćemo to razdjeljenje kao najprirodnije i najpristojnije.

Kad pri izmaku prošloga vieka francuzki zakonisi pokušali da izvrate sedmice u desetice (dekadi), da naime, mjesto iza šestog, ustanove iza svakog devetog dan radaje po jedan dan opočivanja, napori im se izjalovili; sama priroda urašila im ih, te se morali povratiti na stari tjeadan. Najkrvavija strahovlada nemogaše da prisili francuzke težake, da se priviknu dekadam. Što ohlost ljudska danas sagrađi, to tibi priroda sutra razgrađi, jer vol nemože da ore uvjek po devet danah zasebice; te iza šestog već dneva, rek bi, da iznemoglim svojim mukanjem ješi i vapi za opočitkom od samoga Stvorca svieta svakoj živini ubilježanim. Naši volovi, govorahu medju sobom francuzki težaci, naši volovi razume dobro, kad je nedilja nit mi smimo njih podjarmiti u nedilju.

Čovjek, kriepošća svoga duha, može donekle i prekomjernom trudu odoljet; ali, ne dragčije nego što živine, plati slano napor neprirodni, prikraćenim svojim životom i krležavom svojom starošću.

Nedilja nam se dakle nameće ne samo vjerom kršćauskom nego i prirodno: ona nam je potrebna duši da ju pokriepi i obnovi mislim vrhazemaljskim, a tjelu da mu povratiti vitkost prvu i čilinu (hrabrost), dugim trdom izgublenu. Posvećujuć dan nedilje, mi u isto doba dakle vršimo dva zakona našema biću najpotrebija, zakon prirode u prilog tjela, zakon vjere u prilog duha.

Ove misli na dušu svima učejim domoljubom, koji obće izblžega s našim prostim pukom, navlastito s našim težakom, pa bili ti domoljubi, gospodari, prometnici ili trgovci, posjednici, učitelji il sveštenici. Svi oni jesu odgovorni za prostaka i za neuka, s kojim obće, uz koga živu, s kojim nesreću i sreću diele. Naši težači, rek bi da su zaboravili oba zakona gori rečena, to počivanje i posvećenje sedmoga dana.

Naši volovi — govorahu osamnaestog vieka francuzki težaci — razabiru kad je nedilja, pa miču i vapiju opočitka; a naši težaci, velimo mi, sa lanjeg vieka, tobož prosvjetaoga i naprednoga, nerazabiru toga nimalo. Čija krivica? Čija li tu odgovornost?

Gosp. List Dalm.

Dopisi.

*U Kastvu 11. listopada. *)*

Dne 18. Oktobra otvorit će se ovdje pripravnica sa hrvatskim učevnim jezikom. U nju mogu stupiti učenici, koji su navršili 14 godinah, ili će jih navršiti dođduće godine, te su dobrim uspjehom pohadjali IV. razred kakve pučke učione.

Poslie što bi svršili ovaj pripravni tečaj dobrim uspjehom, mogli bi pohadjati kroz četiri godine učiteljski zavod u Koprnu, gdje bi prama svojoj marljivosti i siromaštvu prve dvie godine, 100 ili više, a druge dvie, 200 forintih dobivali.

Ove godine odgojila je naša pripravnica 7 dijakah, koji pohadjaju sada gori imenovani zavod, te će do četiri godine biti „veoma dobro došli“ našoj tuždoj Istri.

Na Otocih i u Istri više će, biti učenikah, koji bi se mogli okoristiti tom prilikom, i to tim više, što bi dobili podporu ili stipendij od 50 forintih, te bi se mogli ovdje malim troškom prehraniti.

Prose se zato svi učitelji i rodoljubi da raztumače to roditeljem sposobne za to djecu te da jih nagovaraju, neka pošaljju svoju djecu u ovaj pripravni tečaj, da budemo imali i mi istarski Hrvati dosta narodnih učiteljah, koji bi puno koristili našoj Istri i miloj nam domovini.

Osobito pako mi Kastavec moramo skrbiti, da i naša djeca pohadjaju u većem broju pripravnicu, jer inače mogao bi se dogoditi, da ju izgubimo, premda smo ju težkim naporom zadobili.

*) Došlo prekasno za posljednji broj.

Nešto o gnojnici (govedjoj mokraći).

Sastavio Nikola Vešić, providnik.

Evo me, mili moj poljodjelče, da ti danas nešto prozborim o gnojnici i to s toga, što sam opazio, da veće slabo mariš za ovu dragocijeniju tvar u gnoju.

I sbilja čovjeka upravo zaboli srce, kad opazi seoske dvo-rove i vidi, da gnojnica teče po cestah, pa svojim izparivanjem truje i ruži prirodno ladanjsko zdravlje i ljepotu. S toga, mili moj poljodjelče, trgi se jednom, pa se lati posla, te ne daj, da ovakova dragocijenjena tvar teče po putevih i da ti smradi i truje tvoju divnu okolicu, nego ju upotrebi za svoju hasan (korist), kao što čine drugi napredni narodi.

A sad me čuj dalje :

Ova tekućina sa svojim sastojinama (s dušikom, pepelikom, praničnom ili fosfornom kiselinom) čini, da gnoj postaje sve bolji i masniji, suprot bi bez gnojnice govedji i svaki drugi gnoj jedva samo polovice cienne imao.

Gnojnica se dakle većinom upotrebljava za polievanje gnoja za da se ne osuši. Nu nekoji pako gospodari rabe ovu korisnu tvar za mlade usjeve, zatim za livade itd.; jer gnojnica ima to osobito svojstvo, što sili usjev sa svojim sastojinama da brzo lista i da razvije stablo.

Ali ista (gnojnica) na fizičko popravljanje zemljišta nikakov uticaj neima.

Opozorujem te, mili moj poljodjelče, da što pametnije postupiš sa mokraćom, a osobito ouda, kad sa istom polievaš livade i mlade usjeve, naročito djeteliue ili ma koje druge krme. Ona se nesmieje sama u ljetu upotrebiti, nego uvijek pomiješana sa vodom (razmjer 1:3 to jest jedna vjedrica mokraće tri vjedrice vode), dočim se zimi može bez vode upotrebiti, jer se sa sniegom pomiješa.

Dakle ti preporučam, da gnojnicu (mokraću) upotrebiš uvijek onda, dok je zemlja vlažna to jest poslije kiše (dažda), jer će se gnojnica sa vlagom od zemlje pomiešati i tako će ista (vлага) razblažiti mokraću.

Gnojnica se vozi na livade iliti oranice u lagvu tako, da se zadnje dno od lagva provrta, a izpod luknje (škulje) metne se rešeto ili lukojasta (našupana) daska. Tako vozeć po slogovih oranice i livade razprska se gnojnica po tlu.

Rekoh, da je mokraća u gospodarstvu veće korisna; pa zato mili moji poljodjelci, izvažajte istu na polje ili livade, ne dajte, da vam u mlakah i grabah zrak truje. Toga radi što je mokraća tako korisna gospodaru, to nam valja iz petnih silah nastojati, da ju što bolje sakupljamo, pa u snagi i u njegi čuvamo.

Zato vam evo, mili moji poljodjelci, podajem prost i jevtin način, po kom se to najbolje postići može u koliko scienim, da je vrlo praktičan; nu da li će se ovaj moj predlog primiti i svo- srđno usvojiti, ne mogu jamčiti.

Evo ga: Ponajprije u staji (štali) načini nizinu, gdje će se osoka od marve slievati, a odavle kroz žliebove van u gnojnicu odticati, koja se obično pravi tik gnojista. Ovo je za sakupljanje one mokraće, koju ne bi mogla upiti nastelj iliti stelja, a za sakupljanje one mokraće, koja je u stelji donešena na gnojiste, kao i onu s kojom smo polievali gnoj, tada treba pod gnojistem jamu izkopati (vidi „Našu Slogu“ broj 18. god. VI.) u koju će se ova mokraća slievati.

Sad mi drugo nepreostaje, nego svim vriednim poljodjelcem ovaj člančić što toplije preporučiti, — a tim većma, što je iz- kustva pisan.

Na Vukšin-Sipku mjeseca listopada 1876.

Neukû Nauka.

Kako postaju crvive jabuke, kruško i trešnje.

Kad cvjetaju jabuke ili trešnje, uzpuze ili uzlete na drvo sitni kukci (male živinice). U sredini svakoga cvjeta vidi se kao zeleno zrnce: ovo je budući plod i zove se plodnica. U ovu plodnicu zabode kukac i metne u nutar sićušno (maljašno) jajšće, da se prostim okom ni zamietit ne može. Rana od zaboda zacili i zaraste, no za koji dan se iz jajca izleže crvić, grizući sve na okolo i hraneći se mesom od ploda. Plod uvahne, opade, a crv- kad dozri, pogriže se, zavuču se u zemlju, zaprede se kao gusje- nica. Na proljeće se iz onoga zapredka izvali opet kukac. Zovu ih kljunci.

Možemo li voće očuvati, da ne bude crvivo?

Skupljati treba marljivo sve nezrelo voće, koje pade s dr- vetja, kao što i vrhne cvietke od voćakah, jer u svakom plodu i

cvietku ima po jedan crvić, iz kojega će se kasnije izleći kljunak. Pokupi dakle sva ona gujezda budućih kljunakah, a da budeš s poslom brže gotov, uzdrmaj više puta voće, te će opasti svi od kljunakah oštećeni (ranjeni) cvietci i voće sažeži a nemoj ga za- kopati ili baciti na gnojiste; jer se tim nećeš ni malo pomoći.

Pučki Prij.

Nešto o podiranju drieba.

Jurve od nekada je poznato ljudem, da lies jednog te istog drieba, koje bje posječeno u zimi, mnogo je jače i više trpi od onoga, što bje posječeno ljeti. Ipak neće biti suvišno napomenuti, da i različno zimsko doba, u kojem se driebvo sieče, upliva na njegovu moć i ustrajnost. U Bernu na Švajcarskom oborili su, na poskus, u raznih zimskih mjesecih više jednako starih i jakih smrickah, te iz njih naredili mnogo gredah. Najjača greda bila je od smricke, koja bje u decembru podrta, ona u januaru podrta, bila je 12 po sto, ona u februaru 20 po sto, ona u marču 38 po sto slabija. Tim bje dokazano, da najjači lies je onaj, koji se po- sieče mjeseca decembra. Smrickovo driebvo mjeseca februara posje- čeno i u mokru zemlju pokopano sagaji u 8 godinah, dočim se je našla posvo zdrava, smricka 16 godinah u mokroj zemlji zako- pana. Bukovi plati iz liesa mjeseca februara posječena sagujiše u dvie godine, dočim platovi istoga drieba mjeseca decembra po- sječeni, trajase 5—6 godinah. Lies mjeseca decembra posječen kađar je najveć podneti mokrinu, a za tim što kašnje, to manje.

SVAŠTA PONEŠTO.

Dobra kokoš ima u svojem jajnjaku 600 jajah. U prvog jlh godini iznese 20, u drugoj 120, u tretjoj 135 i u četvrtom 114. U sliedećih godinah nese svake godine 20 jajah manje, dočim u 9. godini daje jlh najveć 10 na godinu.

* * *

Prodaja kamenicah iliti ostrigah. Od nekoliko godinah na- stala je u svijetu velika prodaja kamenicah. Od njih se u Francuz- koj svake godine izvadi do preko 2½ milijuna franakah. Na otoku Rhé bavi se lovljenjem kamenicah do 2,000 ljudi, koji ulove na godinu do preko 30 milijunah komadah. Ipak sve to jest skoro ništa naprama velikoj trgovini, što se kamenicami čini u Inglezkoj i Sjedinjenih amerikanskih državah. U Belgiji u velikoj su cieni kamenice iz Ostende, u Inglezkoj iz otokah Hayling i Milton, u Njemačkoj one iz Holstajua. — U našem je Primorju pred neko- liko godinah bilo toga i mnogo drugoga svuda dosti, al kako se kod nas nezna nego kravarivati i uništavati, što komu pod ruke dojde, tako žalibože i liepomu nekadašnjemu lovu kamenicah velih i ma- lih, neima više skoro ni traga, — sve se je zatrla! Al jer još ima uvijek kod nas mora i obalah, zašto nitko nigdje nemari da se opet razplodi toli plodonosno i korisno stvorenje? Il je morda dosti, da ljudi imaju plaćati težke davke i adicionale, a da se ništa neskrbi, kako i odkud da je plate? Ako se naše vlasti i uplivniji ljudi nebudu odrešito brinuli za obći napredak i dobrost- tanje, do malo propadosmo svi i svuda.

* * *

Uzgoj konjah u Austriji. U Austriji bez Ugarsko ima 478 uz- gojilišćah za razplodjivanje konjah. Iz tih se uzgojilišćah lanjske godine 1875. poleglo na blizu 70,000 ždriebacah.

* * *

Austrijske škole godine 1875. Prošle je godine bilo svih austrijskih narodnih školah 15,166 (med kojimi 235 gradjanskih). Po broju razredah bilo jlh je: sa jednim razredom 7,907; sa dvi- ma razredima 3,410; sa trimi razredi 676; sa pet razredah 385; sa šest razredah 184; sa sedam razredah 82. Po učevnom jeziku bilo jlh je: 6,854 njemačkih; 3,820 českih; 1141 poljska; 1008 rusinskih; 482 slovenske; 222 srbsko-hrvatske; 677 talijanskih; 13 latinskih; 13 rumunjskih; 4 magjarske; 921 mješanim učevnim jezikom. — Broj svih učiteljah iznosio je 31, 196. Od godine 1871. učiteljstvo umnožilo se je najviše u Štajerskoj, najviše umanjilo u Kranjskoj i u Bukovini. Godišnje plaće austrijskih učiteljah bjehu na blizu sliedeće: u Dolnoj Austriji 777 for., u Gornjoj Austriji 612 for., u Solnogradskom 479 for., u Štajerskoj 468 for., u Ko- ruškoj 452 for., u Kranjskoj 368 for., u Trstu sa Okolicom 619 for., u Istri 369 for., u Tirolskoj 167 for., u Českoj 290 for., u Moravskoj 541 for., u Sleziji 465 for., u Galiciji 270 for., u Bu- kovini 377 for., u Dalmaciji 366 for. — Broj djece školu poha- đajuće bio je 2 milijuna 134,683. Med 100 djece sposobnih za školu, pohađjalo je školu u Foralberškoj 96, (što je najveći broj)

u Štajerskoj 71, u Kranjskoj 64, u Koruškoj 71, u Goriškoj 51, u Istri 42, u Bukovini 15, (što je najmanji broj u austrijskoj državi.)

* * *

Koliko plaće imaju na dan europski vladari. List „Politik“ pveda da Aleksander, car ruski ima na dan 50,000 for.; Hamid, car turski 36,000; Franjo Josip, car austro-ugarski 20,000; Fridrik Vilhelm, car njemački 16,000; Viktor Emanuel, kralj talijanski 12,800; Viktorija, kraljica englezka 12,530; Leopold, kralj belgijanski 3,500; Mak-Mahon, predsjednik francuzke Republike sa svimi troškovi putovanja ima 1,000 for. na dan.

Književne vesti.

Hrvatska pjesmarica, nova zbirka rado pjevanih hrvatskih pjesama, upravo je izašla tiskom i nakladom primorske tiskare. Sabrano je u njoj 100 pjesama. Ciena 15 nvč.; dobiva se u svih hrvatskih knjižaraha i kod primorske tiskare s poštarinom po 17 nvč. Ovu je pjesmaricu sabiratelj posvetio akademijским društvom „Velebitu“ u Beču, „Hrvatskomu domu“ u Zagrebu i „Hrvatskoj“ u Gradcu na spomín keruñbe Dimitra Zvonimira, kralja svih Hrvatah, u gradu Spljetu na dan 9. listopada 1076. I mi preporučamo priručnu ova knjižicu štovanomu čitateljstvu.

Milozvuk, zbirka popievakah za mladež obojega spola. Uglasbio Ivan pl. Zajc. Sadržaje 42 pjesme; ciena 35 nvč. Upozornjemo naše čitateljstvo na krasno ovo djelce namijenjeno upravo našim pučkim školam. Do sele moradosmo ponajviše mučiti si djecu svakojakmi tudjimi napjevi, kojim prikrajasmu hrvatske pjesme, a sada nas čuveni glasbenik usrećio hrvatskimi napjevi, koji će sjegurno, kao što su potekli iz čisto hrvatskoga srca, i goditi nježnim srdašcom hrvatske mladeži.

Različite vesti.

* Što je nova po svijetu? Današnje su novosti kratke al krupne. Od danas do sutra možebit je buknuo rat med Ruskom i Turskom. Ruska je na najtanahniji na svijetu način dotjerala, da se sad sama nalazi naprama Turskoj, kojoj nudi engleske predloga glede Kršćanah, zahtjevajuć od nje jamstvo, da će jih točno izvesti, a nečini li toga, da će ju ona oružjem u ruci pameti učiti. Turska bješe ponudila velevlastim šest mjeseci primirja, naime tamo do proletja, ali to bijaše prekrupna šala, pak je salom i ostala. U Srbiju dolazi jednako sila Rusah. Na Moravi i nabaru bijaše od skora više krvavih okršajah, u kojih su braća Srbi ostali svaki put dobitnici. Crnogorcem se predala tvrđjava Medun poslje četveromjesečne opsade, Turci su tamo svud u strahu i smetnji. Grčka i Rumunjska nakanile se također, pak neće mnogo postojati vrijeme, da će i one udariti. Ruski car Aleksandar nalazi se još uvijek u Livadiji, odkud u sporazumljenju s Njemačkom ravna evropejskom politikom.

* U carevinskom vieću, što se otvorilo dne 19. t. m., naši i njemački poslanici zanovetaju ministre, dakako svaki prama svojoj želji, da što misle o iztočnom pitanju. Dobro je, da Evropa čuje iz ustih naših poslanikah, da u Turskoj i nas srce boli.

Pozor Istrani! Piša nam iz Istre odavle i odanle, da su se tu i tamo kod biranja izbornikah dogodile kojekakve stvari, kojih mi nemožemo vjerovati, jer bi tada ti izbori bili nezakoniti. Zakon naredjuje, da 14 danah pred izborom izbornikah (fiducijari) mora biti izložen u Podestariji imenik biračah, da ga može tko hoće pregledati te viditi, da li nije tko izpušćen, koji ima pravo

glasovati, il ovršćen, koji toga prava nema. Naredjuje zakon nadalje, da je Podestarija dužna u zgodno vrijeme izviestiti i pozvati poimenice jednoga po jednoga sve birače pismeno il ustmeno, da taj i taj dan tu i tu ura dođu u Podestariju, da izaberu svoje izbornike, koji će onda izabrati njihove zastupnike. Izbori izbornikah, koji se nisu ovršili na taj način, jesu nezakoniti i nevaljali, pak će zato biti nezakonito i nevaljalo i njihovo biranje zastupnikah. Na pitanje, što bi se u takvoj prigodi imalo učiniti, odgovaramo, da takve nezakonitosti treba javiti pismeno c. k. Namjestničtvu, komu je onda dužnost skrbiti, da se zavrže i uništi izbor zastupnikah, izabranih od nezakonitih i nevaljalih izbornikah, te razpisati i narediti nove izbore. Braćo Istrani, mi smo učinili svoju dužnost, a sad činite vi svoju. Kad vas vaši protivnici gledaju i na taj način da prevare i oškode, neprostitute im, nego bez milosrdja iznesite na svjetlo svaku njihovu i najmanju krivnju, da se nauče zakon poštovati.

* Hrvatska gimnazija na Rieci, kako nam odanle pišu, razvija se sve to bujnije. Ljetos da je stupilo u I. razred 60 djakah, od kojih 25 Riečanah. U I. razredu talijanske realne gimnazije da jih nema nego 20 i to da nisu svi Riečani. U magjarskoj pako pučkoj školi da ima svega skupa 20 učenikah i 13 učenicah. Neki uplivni riečki gradjanin da je rekao, sve riečke škole više i niže, izvan riečke hrvatske gimnazije, da nevrjede da obstoje, toga radi da će bit Rieka najzad usiljena da ukine najme realsku talijansku gimnaziju, pa da osnuje tek jednu trgovačku školu. Mi tomu neimamo dodati drugo, nego vruće preporučiti narodnoj hrvatskoj vladi, neka njeguje hrvatsku riečku gimnaziju kao oko u glavi; jer što bude ona gimnazija bolja i uglednija, to će i hrvatstvo bolje napredovati ne samo u hrvatskom Primorju, nego i kod nas u Istri i na Kvarnerskih Otocih. Mi ovdje neimamo s materom zemljom drugog duševnog veza, nego uprav jedinu hrvatsku riečku gimnaziju. Jedino tu se naši dični sokolići uče hrvatski misliti i govoriti! Ali ujedno preporučujemo roditeljem, neka dobro pazе, kakvim familijam da izruče svoje sinove; jer gdje nisu u strahu držani, lahko se potepu i pokvare, pak onda joh i gore. Zato neka naručq tim familijam, da svakih 15 danah opitaju g. Ravnatelja za njihovu marljivost i ponašanje, a i sami roditelji neka se barem dva puta na godinu potrudе k Ravnatelju, da doznaju za što i za koga troše.

* Slava Žrnjncem, koji su se, kako čujemo, veoma mužki držali prigodom biranja svojih izbornikah, izabravši sve same čiste narodne korenjake. E, kad bi tako bilo po svoj ostaloj Istri, kako bi naša majka veselo pjevala!

* Grčki kralj Juraj bavio se jučer ovdje u Trstu na povratku sa svog višemjesečnog puta u Atene. Ovdašnja grčka naselbina dočekala ga osobitim oduševljenjem i gromovitim „Zitho!“

* Magjarski sveučilišne djaci u Pešti htjahu narediti nekakvu halabuku, da izkažu svoju ljubav svojoj turskoj braći, ali im ministar Tisza toga nedopusti, rekav, da se još nezna, odkud vjetar puše. Onda ti vitezi zaključe, da će sabirati novce za krvoloke Turke, koji da se biju i umiru za prosvjetu, napredak i civilizaciju Evrope. Liep je taj magjarski pojam o prosvjeti — samo je sreća, što se od svih svieta učilišćah negoji nego na jednom peštanskom!

* Tvrđoglavost. Neki gradjanin iz Subotice imao je platiti trgovačkoj komori u Soprunu celih osam novčićah, al jih nije nikako htio platiti. Komora ga dađe tužiti i po tužbi dodje odluka, da mora platiti; nu dužnik uloži utok (protest) i poslije utoka, opet previd. Tako narastose troškovi do blizu stotinu forintih, a ubog dužnik ostade dužan platiti još k tomu i čitav dug od osam novčićah. Nu sve to nebijaše čovjeku prežestoke pravdaške čndi dosta, jer kad sudbeni ljudi dodjoše k njemu, da ovrše pravomoćnu osudu, uzprotivi jim se i zarad toga dodje pred kazneni sud, te odnese povrh svega, jošter tri mjeseca zatvora!

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 12—23 Oktobra 1876.

NOVCI	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	—	—	—	—
Caraki dukati (cekini)	5.79	5.83	5.82	—	5.88	5.89	5.96	6.01	5.94	5.94	—	5.95	—	—	—	—
Napoleon	9.81	9.88	9.87	—	9.94	9.94 1/2	10.11	10.17	10.—	9.95	—	10.03	—	—	—	—
Lire Ingleske	12.31	—	12.36	—	12.43	12.45	—	—	12.57	12.46	—	—	—	—	—	—
Srebro prid (aggio)	103.—	103.—	103.50	—	104.35	104.65	105.60	106.25	105.75	105.75	—	106.—	—	—	—	—